

Михайло Р. Шевченко, Герман Ю. Панікар

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ЗНИЖЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ І БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ ДЛЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

У статті розглядаються особливості участі транснаціональних корпорацій у системі публічно-приватного партнерства України. Акцентовано увагу на практичних формах реалізації взаємодії держави та ТНК у стратегічних секторах економіки — енергетиці, портовій інфраструктурі та аграрній логістиці.

Метою дослідження є аналіз особливостей участі транснаціональних корпорацій у системі публічно-приватного партнерства України, досвіду реалізації відповідних проєктів, а також визначення ключових ризиків і перспектив розвитку таких форм співробітництва в умовах повоєнного відновлення. Здійснено аналіз теоретичних підходів до мотивації ТНК щодо міжнародного інвестування, зокрема OLI-парадигми та концепції життєвого циклу продукту, що дозволило підкреслити ППП як гібридний інституційний механізм адаптації до підвищених ризиків інвестиційного середовища України. Показано, що локалізаційні переваги країни суттєво послаблюються в умовах війни, тоді як значення інституційних і безпекових чинників різко зростає.

Показано, що практичний досвід реалізації проєктів за участю ТНК в Україні є неоднорідним і залежить від поєднання економічних, інституційних та безпекових факторів. На прикладі енергетичних проєктів доведено, що навіть значні обсяги інвестицій та довгострокові угоди не гарантують реалізації проєктів за умов високої невизначеності. Водночас портові концесії демонструють потенціал ППП як механізму залучення іноземного капіталу до розвитку інфраструктури, хоча їх реалізація також була обмежена воєнними ризиками.

Акцентовано увагу на тому, що окремі інфраструктурні проєкти відображають гібридні форми взаємодії держави, приватного сектору та міжнародних фінансових інституцій, які не завжди формалізуються у межах класичних моделей ППП, але відповідають їх економічній логіці.

Практичне значення роботи полягає у виявленні ключових бар'єрів реалізації ППП за участю ТНК та обґрунтуванні необхідності посилення інституційної та безпекової складової механізмів залучення інвестицій у процесі повоєнного відновлення України.

Ключові слова: Транснаціональні корпорації, публічно-приватне партнерство, інвестиції, концесії, повоєнне відновлення, інфраструктурні проєкти.